

ЗАТВЕРДЖЕНО

протокол засідання
вченої ради факультету
від «17» лютого 2020 р.
№ 7

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор
Херсонського державного університету

Сергій ОМЕЛЬЧУК

20 20 року

**ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ
ПРАЦІВНИКІВ**

*«Інноваційні підходи до викладання літературознавчих курсів
у закладах вищої освіти»*

Херсон 2020

Програма підвищення кваліфікації «Інноваційні підходи до викладання літературознавчих курсіву закладах вищої освіти»

Розробник: Бондаренко Л.Г., доцентка кафедри української літератури, кандидатка педагогічних наук, доцентка

Програму схвалено на засіданні кафедри української літератури.

Протокол від «10» лютого 2020 року № 7.

Завідувачка кафедри

Алла ДЕМЧЕНКО

Погоджено:

Керівниця відділу по роботі
з обдарованою молоддю

Юлія ЮРІНА

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Загальні положення

Програму розроблено згідно з Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», Порядком підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників (Постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800 зі змінами та доповненнями від 27 грудня 2019 р. № 1133), Положенням про підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників Херсонського державного університету та про приймання на підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників з інших закладів освіти (наказ від 03.10.19 № 771-Д).

Актуальність полягає в необхідності формування компетентного викладача теоретико- та історико-літературних дисциплін закладу вищої освіти, здатного моделювати і проводити інноваційні форми занять із літературознавчих курсів з використанням інформаційно-комунікаційних технологій та сучасні форми позааудиторної роботи з літератури.

Цільова аудиторія: асистенти, викладачі, старші викладачі, доценти з во.

1.2. Напрями

Опанування знаннями і навичками в результаті підвищення кваліфікації за програмою дає змогу сформувати компетентного фахівця з відповідними **компетентностями**:

- здатність вибудовувати професійну діяльність на основі сучасних принципів організації освітнього процесу;
- уміння комплексно підходити до виконання професійних обов'язків відповідно до конкретної ситуації;
- здатність використовувати теоретичні знання і практичні вміння для ефективної організації освітнього процесу в сучасних умовах;
- здатність знаходити нові рішення, створювати нові елементи педагогічних знань, ідей, прийомів для конкретної ситуації;
- володіння навичками організації сучасних форм позааудиторної роботи з літератури;
- здатність виконувати професійні завдання та обов'язки інноваційного характеру.

Мета: удосконалення професійної майстерності викладача теоретико- та історико-літературних дисциплін шляхом упровадження інноваційних підходів до викладання літературознавчих курсів у закладах вищої освіти

Завдання

1. Формування ґрунтовних знань про інновації у галузі методики викладання літературознавчих курсів у закладах вищої освіти.
2. Формування умінь науково обґрунтованого моделювання сучасних занять з літературознавчих курсів у закладах вищої освіти.
3. Формування умінь науково обґрунтованого моделювання сучасних форм позааудиторної роботи з літератури у закладах вищої освіти.

1.3. Очікувані результати

Знання й розуміння	<ul style="list-style-type: none">- знати типи інноваційних занять з літературознавчих курсів та методику їх підготовки і проведення;- знати сучасні інформаційні технології, що використовуються на заняттях з літературознавчих курсів, та методику їх використання;
--------------------	---

	- знати форми сучасних позааудиторних заходів з літератури та методику їх підготовки і проведення
Уміння	- науково обгрунтовано моделювати інноваційні форми занять з літературознавчих курсів; - використовувати інформаційні технології на заняттях із літературознавчих курсів; - науково обгрунтовано моделювати інноваційні форми позааудиторних заходів з літератури
Диспозиції (цінності, ставлення)	- розуміння цінності культури, науки на сучасному етапі розвитку суспільства; - готовність до інноваційної діяльності; - здатність до самоаналізу в професійній діяльності та готовність до самореалізації

2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОГРАМИ

2.1. Зміст

Зміст програми, зокрема цілісний і системний добір дидактичних матеріалів урахує особливості професійної діяльності науково-педагогічного працівника і визначається вимогами суспільства до знань щодо забезпечення закладів освіти висококваліфікованими фахівцями; основними напрямками державної політики у галузі освіти; освітніми стандартами, вимогами, вимогами до компетентностей науково-педагогічних працівників, запитами замовників освітніх послуг.

Зміст програми має практичну спрямованість, охоплює змістовну, практико-орієнтовану, методичну та інструментальну складові підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників.

Підвищення кваліфікації організовано в такі етапи:

1. Оволодіння системою професійних знань у процесі спостереження за освітньою роботою з літературознавчих курсів у закладі вищої освіти.
2. Оволодіння системою професійних знань у процесі самостійного опрацювання рекомендованих наукових і науково-методичних джерел.
3. Оволодіння системою професійних умінь у процесі моделювання освітньої діяльності з літературознавчих курсів у закладі вищої освіти.
4. Звітування про виконану роботу під час підвищення кваліфікації.

2.2. Програма передбачає кілька варіантів організації підвищення кваліфікації на вибір науково-педагогічного/педагогічного працівника:

- індивідуальну/групову дистанційну форму (стажер здійснює підвищення кваліфікації самостійно онлайн (переглядає інструкції та приклади, опрацьовує навчальні матеріали, виконує практичне завдання й надсилає звіти); за потребою звертається за консультацією до керівника підвищення кваліфікацією.
- індивідуальну/групову очну форму (організуються очні практичні заняття, тренінги, семінари, вебінари на кафедрі з опрацюванням тем підвищення кваліфікації).

Незалежно від обраної форми підвищення кваліфікації кожен стажер індивідуально виконує практичне завдання, упроваджуючи нові знання й уміння з теми у свою професійну діяльність.

Схвалений керівником підвищення кваліфікації фінальний звіт про проходження підвищення кваліфікації є підставою для зарахування годин та кредитів ЄКТС підвищення кваліфікації. У разі відхилення звіту стажер доопрацьовує курс та надає його повторно.

2.3. Терміни підвищення кваліфікації

Загальний навчальний обсяг за цією програмою складає 120 академічних годин (4 кредити ЄКТС).

3. НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

№	Назва модуля	Кількість кредитів ЄКТС	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота	Самостійна робота	Форма контролю
1.	Інноваційні форми занять із теоретико-літературних курсів	1	30	10	20	Конспект заняття
2.	Інноваційні форми занять з історико-літературних курсів	1	30	10	20	Конспект заняття
3.	Методика проведення занять з використанням інформаційних технологій	1	30	10	20	Тези
4.	Сучасні форми позааудиторної роботи з літератури	1	30	10	20	Захист сценарію позааудиторного заходу
Усього:		3	90	30	60	

4. Практичні завдання

1. Розробити конспект нетрадиційного заняття (лекції / практичного / семінарського) з теоретико-літературного курсу.
2. Розробити конспект нетрадиційного заняття (лекції / практичного / семінарського) з історико-літературного курсу.
3. Розробити екзаменаційні тести з теоретико- або історико-літературного курсу на одній із сучасних платформ.
4. Розробити сценарій сучасного позааудиторного заходу з літератури.

Рекомендовані джерела

Основна література

- 1.Базиль Л. О. Розвиток літературознавчої компетентності майбутніх учителів української мови і літератури : монографія / Л. О. Базиль. – Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2015. – 574 с.
- 2.Коваль В. О. Теоретичні й методичні засади формування професійної компетентності майбутніх учителів-філологів у вищих педагогічних навчальних закладах : монографія. – Умань : ПП Жовтий О.О., 2013. – 455 с.
- 3.Мороз О.Г. Педагогіка і психологія вищої школи: Навч. посібник / За заг.ред. О.Г.Мороза. – К.:НГГУ, 2003. – 267с.
- 4.Педагогічні технології у неперервній професійній освіті / За ред. С.О.Сисоевої. – К.: ВППОЛ, 2001. – 502с.
- 5.Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій: Навч. посіб. / О.М.Пехота, В.Д.Будак, А.М.Старева, К.Ф.Нор, В.І.Шуляр, І.М.Михайлицька, І.В.Манькусь, Т.В.Тихонова, О.Є.Олексюк, О.І.Балицький; За ред.І.А.Зязюна, О.М.Пехоти. – К.: Вид-во А.С.К., 2003. – 240с.
- 6.Семенов О. М. Система професійної підготовки майбутніх учителів української мови і літератури (в умовах педагогічного університету): дис. ...д-ра пед. наук : 13.00.04 / Ін-т педагогіки і психології професійної освіти АПН України. – Київ, 2005. – 396 с.

Додаткова література

1. Бійчук Г. Л. Новітня українська література (кінця ХХ – початку ХХІ ст.): методика вивчення спецкурсу у профільній школі : посіб. / Г. Л. Бійчук, А. М. Фасоля. – К. : Педагогічна думка, 2012. – 86 с.
2. Богдан Л. Застосування мультимедійних технологій / Л. Богдан // Інноваційні технології та сучасний урок літератури. – К. : Вид. дім «Шкіл. світ»; Вид. Л. Галіцина, 2006. –128 с.
3. Бондаренко Ю. І. Теорія і практика навчання української літератури на філософсько-історичних засадах у старших класах загальноосвітньої школи : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук : спец. 13.00.02 «Теорія і методика навчання (українська література)» / Юрій Іванович Бондаренко. – К., 2010. – 40 с.
4. Бондаренко Ю. І. Методика шкільного вивчення української літератури на засадах ідеаційно-концептуального підходу : теорія і практикум : навч. посіб. для студ. філологічних факультетів / Ю. Бондаренко. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2012. – 199 с.
5. Васьков Ю. В. Наукові основи сучасного аналізу уроку : теорія, технологія, досвід / Ю. В. Васьков. – Х. : Ранок, 2008. –192 с.
6. Ващенко Г. Г. Загальні методи навчання : підручник / Г. Г. Ващенко. – К. : Українська Видавнича Спілка, 1997. – 441 с.
7. Впровадження нових педагогічних технологій на уроках української мови та літератури : за матеріал. роботи Міжрегіональної експериментальної творчої групи вчителів української мови і літератури Полтавської, Сумської та Харківської областей. – Х. : ХОНМБО, 2006. – 264 с.
8. Гладішев В. В. Теорія і практика контекстного вивчення художніх творів у шкільному курсі зарубіжної літератури : монографія / В. Гладішев. –Миколаїв : Іліон, 2006. – 372 с.
9. Горб О. А. Типологічні різновиди уроків української літератури в середній школі : автореф. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.02 «Теорія і методика навчання (українська література)» / Олена Антонівна Горб. – К., 2000. – 19 с.
10. Градовський А. В. Компаративний аналіз у системі шкільного курсу літератури : методологія та методика / А. В. Градовський. – Черкаси : Брама, вид. О. Ю. Вовчок, 2003. – 292 с.
11. Гром'як Р. Вивчення елементів теорії літератури / Р. Гром'як. –Тернопіль : Підручники і посібники, 1998. – 64 с.
12. Дегтярьова Г. Підготовка до проведення сучасного уроку в умовах інформатизації освіти : навч.-метод. посіб. / Г. Дегтярьова, Т. Папернова ; за заг. ред. Покроєвої Л. – Х. : Харківська академія неперервної освіти, 2011. – 220 с.
13. Демчук О. Життєпис письменника : Конспекти нестандартних уроків / О. Демчук. – К. : Педагогічна преса, 2002. – 192 с.
14. Демчук О. Нестандартні уроки з української літератури в 9–11 класах / О. Демчук. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2000. – 144 с.
15. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології / І. М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2004. – 352 с.
16. Діалогічне прочитання української літератури : монографія / Г. Токмань, М. Корпанок, Г. Мазоха та ін. ; за заг. ред. Г. Токмань. – К. : Міленіум, 2007. – 486 с.
17. Ершова А. Нескушная школа : пособие для учителей по социогровым технологиям обучения и воспитания / А. Ершова, В. Букатов ; Институт педагогической социальной работы Российской академии образования. – СПб., 2004. – 142 с.
18. Ершова А. П. Режиссура урока, общения и поведения учителя / А. П. Ершова, В. М. Букатов. – М. : Московский психолого-социальный институт ; Флинта, 2010. – 344 с.
19. Жила С. О. Теорія і практика вивчення української літератури у взаємозв'язках із різними видами мистецтв у старших класах загальноосвітньої школи : монографія / С. О. Жила. – Чернігів : РВК «Деснянська правда», 2004. –360 с.

20. Інформаційно-комунікаційні технології в педагогічній освіті : навч. посіб. / за наук. ред. О. Пехоти, Т. В. Тихонової. – Миколаїв : Іліон, 2013. – 252 с.
21. Інформаційно-комунікаційні технології навчання в системі загальної середньої освіти зарубіжних країн : навч.-метод. посіб. / [О. О. Гриценчук, О. Е. Коневщинська, О. Є. Кравчина та ін.]; за заг. ред. О. В. Овчарук, В. Ю. Бикова. – К. : Педагогічна думка, 2012. – 144 с.
22. Ісаєва О. О. Теорія і технологія розвитку читацької діяльності старшокласників у процесі вивчення зарубіжної літератури : монографія / О. О. Ісаєва. – К., 2003. – 380 с.
23. Клименко Ж. В. Теорія і технологія вивчення перекладних художніх творів у старших класах загальноосвітньої школи : монографія / Ж. В. Клименко. – К. : НПУ імені М. Драгоманова, 2006. – 340 с.
24. Клочек Г. Риторика вчителя-словесника : навчально-методичний комплекс для студентів філологічного факультету / Г. Клочек, І. Оцабрик. – Кіровоград, 2005. – 44 с.
25. Коваль Г. П. Виразне читання в структурі уроку : навч. посібн. / Г. П. Коваль, З. О. Захарчук. – Тернопіль : Астон, 2013. – 174 с.
26. Ковальчук В. Ефективний урок : технології, структура, аналіз / Василь Ковальчук. – К. : Шк. світ, 2011. – 120 с.
27. Косогова О. Метод проектів на уроках зарубіжної літератури / О. Косогова. – Х. : Веста ; Ранок, 2008. – 144 с.
28. Кузьмінський А. І. Технологія і техніка шкільного уроку : навч. посіб. / А. І. Кузьмінський, С. В. Омеляненко. – К. : Знання, 2010. – 335 с.
29. Методичні стратегії критичного мислення // Інноваційні технології і сучасний урок літератури / [упоряд. І. Кузьменчук]. – К. : Шкільний світ ; Вид. Л. Галіцина, 2006. – 128 с.
30. Миропольська Н. Є. Мистецтво слова в структурі художньої культури учня : теорія і практика / Н. Є. Миропольська. – К. : Парламентське вид-во, –2002. – 204 с.
31. Мірошниченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: Підручник для студентів-філологів. – К.: Слово, 2010. – 432 с.
32. Морозов А. А. Креативная педагогика и психология : учеб. пособ. / А. В. Морозов, Д. В. Чернилевский. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Академический проект, 2004. – 560 с.
33. Назаренко Л. Уроки літератури з використанням інформаційних технологій : посіб. / Л. Назаренко. – Миколаїв : ОШПО, 2011. – 136 с.
34. Нестандартні уроки в школі та їх аналіз : наук.-метод. посіб. / [за ред. Н. Островерхової]. – К. : Вид-во Харитоненка, 2003. – 152 с.
35. Нетрадиційні уроки з української літератури. 5–11 класи / [уклад. С. С. Скляр, Л. І. Нечволод]. – Х. : Торсінг, 2004. – 224 с.
36. Нечволод Л. Нетрадиційні уроки з української літератури (9–11 класи) : навч. посіб. / Л. Нечволод. – Х. : Скорпіон, 2001. – 112 с.
37. Оліфіренко В. Інтернет на уроках української літератури : посіб.-довідник / В. Оліфіренко, С. Оліфіренко. – К. : Грамота, 2007. – 208 с.
38. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : наук.-метод. посібн. / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко ; за ред. О. І. Пометун. – К. : А.С.К., 2004. – 192 с.
39. Професія – вчитель літератури : словник-довідник / упоряд. Т. П. Чередник. – Тернопіль : Мандрівець, 2009. – 140 с.
40. Разом вчимося, а не тільки виконуємо! : електронний посібник «Зарубіжна література. 5 клас» [Електронний ресурс] / упор. Н. В. Химера. – Біла Церква : КОПОПК, 2006. – 16 с. – 1 електрон. опт. диск. – Назва з контейнера.
41. Ситченко А. Л. Методика викладання літератури : термінологічний словник / А. Л. Ситченко, В. І. Шуляр, В. В. Гладишев. – К. : ВД «Ін-Юре», 2008. – 132 с.
42. Ситченко А. Л. Навчально-технологічна концепція літературного аналізу: монографія / А. Л. Ситченко. – К. : Ленвіт, 2004. – 304 с.

43. Уліщенко А. Застосування інформаційних технологій у навчанні мови та літератури : метод. посіб. / А. Уліщенко, В. Уліщенко. – Х. : ХОНМІБО, 2006. – 96 с.
44. Шуляр В. І. Сучасний урок української літератури : теорія, методика, технологія : монографія / В. І. Шуляр. – Миколаїв : Іліон, 2012. – 876 с.

INTERNET – ресурси

• Офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України - <http://www.mon.gov.ua/>

- Головне управління освіти і науки України - <http://www.edu.kiev.ua/>
- Загальна середня освіта в Україні - <http://www.znz.edu-ua.net/>
- Освітній портал України - <http://www.osvita.org.ua/>
- Освітній сайт "Шкільна освіта" - <http://www.school.edu-ua.net/>
- Всеукраїнський шкільний портал - <http://www.school.ed.net.ua/>
- Освітній інформаційний портал - http://www.o_svit.iatp.org.ua/
- Освітній сайт "Освітянська мережа України" - <http://www.ednu.kiev.ua/>
- Інформаційні матеріали Мережі (Internet) на допомогу студенту (російські ресурси)
- Академія педагогічних наук України - <http://www.apsu.org.ua/>
- ВАК України - <http://www.sac.gov.ua/>
- Інститут змісту і методів навчання Міністерства освіти України - <http://www.ictme.edu-ua.net/>
- Міжнародний освітній фонд ім. Ярослава Мудрого - <http://www.ymf.kiev.ua/>
- I*EARN - Міжнародна освітня та ресурсна мережа - <http://www.kar.net/%7Eiearn>
- Острів знань. Освітній портал - <http://ostriv.in.ua/>

2.

Документ про результати підвищення кваліфікації

За результатами підвищення кваліфікації видається сертифікат із зазначенням усіх необхідних відомостей.